

# Planering inom miljö- och hälsoskyddsområdet

Välkommen!

SKL 1 och 9 juni 2015

# Inledning

## Tillsynsplanering

### Hur

- Taxa och verksamhetsplanering
- Kommunexempel på hur man kan planera
- Behovsutredningar

### Varför

- Varför är det så svårt?
- Vad är grunduppdraget?

# Kontaktuppgifter

- Michael Öhlund, 08-452 79 63, [michael.ohlund@skl.se](mailto:michael.ohlund@skl.se)
- Gunnar Fredriksson 08-452 77 85, [gunnar.fredriksson@skl.se](mailto:gunnar.fredriksson@skl.se)

# Lagkrav / Förutsättningar

Miljötillsynsförordning (2011:13)

## Behovsutredningar

### Behovsutredning och register

- **6 §** Hos en operativ tillsynsmyndighet ska det finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt *miljöbalken*. Behovsutredningen ska avse en tid om tre år. Utredningen ska ses över vid behov och minst en gång varje år
- **7 §** En operativ tillsynsmyndighet ska föra ett register över de tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn.

# Lagkrav / Förutsättningar

## Tillsynsplan

### Tillsynsplan och resurser

- **8 §** En operativ tillsynsmyndighet ska för varje verksamhetsår upprätta en samlad tillsynsplan som omfattar myndighetens ansvarsområde enligt *miljöbalken*. Planen ska grundas på den behovsutredning som avses i [6 §](#) och det register som avses i [7 §](#).
- **9 §** Av [3](#) och [8 §§](#) myndighetsförordningen (2007:515) följer att en operativ tillsynsmyndighet ska bedriva tillsynsarbetet effektivt och att myndigheten ska utveckla personalens kompetens i tillsynsfrågor.

# Lagkrav / Förutsättningar

## Beslut om behovsutredning och tillsynsplan

- **11 §** Behovsutredningen enligt [6 §](#) och tillsynsplanen enligt [8 §](#) ska beslutas av den inom myndigheten som beslutar om användningen av myndighetens resurser. I fråga om en kommunal nämnds tillsyn ska dock nämnden besluta om utredningen och planen.

## Uppföljning och utvärdering

- **12 §** En operativ tillsynsmyndighet ska årligen följa upp och utvärdera sin tillsynsverksamhet.

# Lagkrav / Förutsättningar

Förordningen (EG) nr 882/2004

KRAV PÅ MYNDIGHETER SOM UTFÖR OFFENTLIG KONTROLL (*Artikel 4*) :

- Myndigheten ska se till att kontrollen är effektiv (har avsedd effekt).
- Myndigheten ska ha tillgång till tillräckligt stor personalstyrka med ändamålsenlig kompetens.
- Personalen ska vara väl kvalificerad, erfaren och uppdaterad inom sina kompetensområden.

# Lagkrav / Förutsättningar

## Mål med tillsynen

Omvärldsbevakning

- Nationella mål
- Regionala
- Lokala

Vilka mål gäller i vår kommun?

OBS! Viktigt att avgränsa tillsynens omfattning. Vad ska göras och vad ska inte göras. Vad vill man uppnå, vilken servicegrad ska ingå

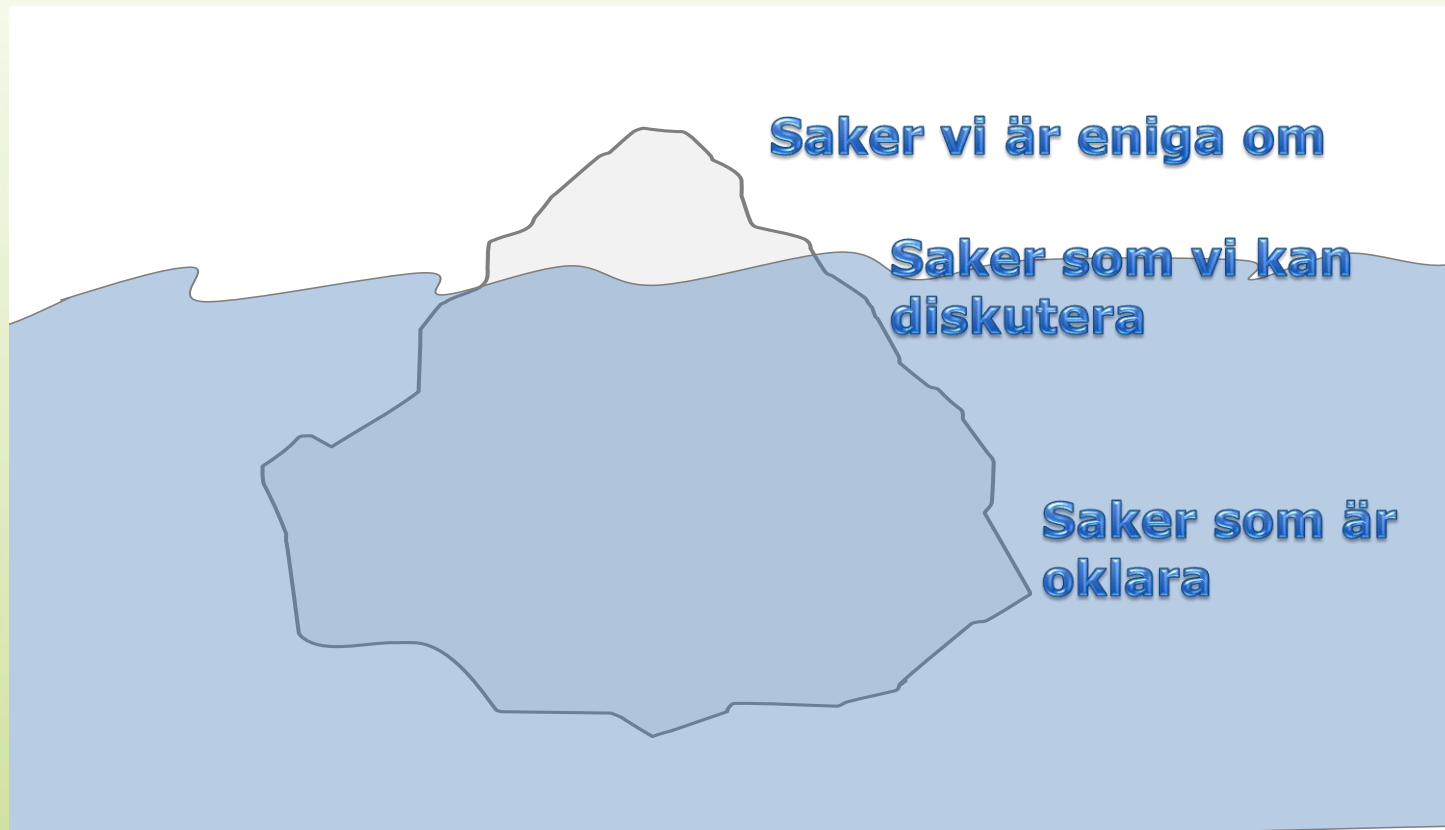
OSV



# Gruppdiskussion (10min)

- Har ni mål för tillsynen?
- Har ni en rutin för planering?
- Planerar ni gemensamt för kontoret eller för varje verksamhetsområde?
- Hur mycket tid lägger ni på planering?

# Som ett isberg...



# Planeringsförutsättningar

## Tid och Ekonomi

### TID (viktiga faktorer)

- Omvärldsbevakning, ny lagstiftning, nya arbetsuppgifter mm
- Objektsregister, anpassa systemet så att man får ut den information man vill (antal objekt, antal ärenden mm)
- Tidsregistrering, kontroll av hur mycket tid man använder, förutsättning för att kunna bedöma U-objekt och viktig för uppföljningsarbete
- Engagemang och ansvar hos personalen

# Planeringsförutsättningar

## Tid och Ekonomi

### Ekonomi (viktiga faktorer)

#### Resurser

- Personal
- Tillgänglig tid
- Kompetens
- Rutiner
- Utrustning

# Planeringsförutsättningar

## Tid och Ekonomi

### Ekonomi (viktiga faktorer)

#### Finansiering

- Årlig avgift
  - Timavgift
  - Extra offentlig kontroll
  - Skattefinansiering

# Ny modell - handläggningsavgift

- SKL tillhandhåller underlag – det är kommunen som måste göra dem sina
- Fungerar inte sättet som SKL beräknar använd annat underlag eller eget
- Underlaget kommer att uppdateras 1 gång per år

# Vad kostar en inspektör?

- SKL har utvecklat en ny modell för att beräkna handläggningsavgiften.
- Den ersätter tidigare modeller och tar fasta på att det ska vara så enkelt och transparent som möjligt att beräkna avgiften.
- Det finns en vägledning till mallen ute.
- Om ni har funderingar och önskemål så finns ett webformulär som ni kan fylla i.

# Excel-mallen

## Tid

- Börja med att räkna ut hur mycket en 100% handläggare arbetar med myndighetsarbete
- SKL har tagit fram en schablon på handläggarens tid (60%)
- Du kan ändra denna genom att fylla i antalet timmar som ni i kommunen beräknat



# Excel-mallen

## Kostnader

- Medellön hos kommunens handläggare inom området
- Kommunens kostnader för myndighetsarbetet s.k. gemensamma kostnader
  - Här ryms chefslöner, hyror, IT och administration mm
- Det finns även möjlighet att fylla i särskilda kostnader. Här ryms exempelvis provtagningskostnad för livsmedelskontrollen.

# Excel-mallen

## Resultat

- Underlag till beslut
- Jämförelsetal
  - Kostnaden för en inspektör (ca 900 00 kr)
  - Fördelning av kostnaderna (gemensam och lön)
- PKV
  - Prisindex för kommunal verksamhet (bättre viktning gentemot löner för kommunal sektor)

# Excel-mallen

## SKL:s 3 stegs förklaring

- Kommunen har samma kostnad för inspektören oavsett vad denne producerar
- Kommunen hade inte haft kostnaden för inspektören om man inte haft myndighetsuppdraget
- Det är kostnaden för att producera handläggningstid som är relevant
  - Genom att antingen minska kostnaderna eller öka tillgängliga tiden för handläggningen kan handläggningsavgiften påverkas

# Att arbeta med sin taxa

- Avgiftsfinansiering
- Kostnadstäckning
- Skattefinansiering

# Utformning av tillsynsavgifter

Regeringens skrivelse 2009/10:79

”En tillsynsavgift bör motsvaras av en tydlig motprestation och ha principen om full kostnadstäckning som ekonomiskt mål”

- Avgifterna bör vara lättbegripliga och förutsebara
- Ge incitament till avsedda beteenden hos tillsynsorganen och de objektansvariga
- Avgifterna bör inte vara konkurrenssnedvridande
- Uttagandet av en avgift bör inte medföra höga administrativa kostnader för tillsynsorganet eller objektansvariga

# Kommunala tillsynsavgifter

Regeringens skrivelse 2009/10:79

”Kommunala tillsynsavgifter bör fastställas av respektive kommun”

- De samordnande statliga myndigheterna bör vägleda kommunerna och följa upp deras avgifter för tillsyn
- Skillnaderna mellan kommunerna tillsynsavgifter bör kunna minska
- Kommunala myndigheternas tillsynsverksamheter avgiftsfinansieras till 25-30%
- Principen om kommunernas rätt välja finansiering och bestämma avgifterna upprätthålls

# Avgiftsfinansiering

- Verksamhetsplanering/Uppföljning
  - För att få en helhetsbild så kan man beräkna avgiftsfinansieringen inför det kommande året och vid slutet av året vid uppföljningen
- Verksamhetsområden
  - Miljöfarlig verksamhet, Hälsoskydd, Livsmedelskontroll, Fysisk Planering
  - Olika tillsynsområden har olika förutsättningar för avgiftsfinansiering.
  - Stäm av ambitionerna inom respektive område
  - Livsmedel bör delas upp i kontroll och övrig verksamhet

# Kostnadstäckning och skattefinansiering

- Livsmedelskontrollen har krav på tillräckliga resurser
  - OBS! endast kontroll ej hela verksamhetsområdet
- Mål för kostnadstäckning (Diskutera med nämnden)
  - Vad är lämplig nivå?
  - Vilka tjänster kan avgiftsfinansieras?
  - Vad är rimligt?
- Höja handläggningsavgiften
  - Ökar totala kostnadstäckningen
  - Fasta avgifter finansierar områden som till stor del är skattefinansierade
  - Planera för vilka tjänster som kan finansieras och vilka som behöver skattefinansieras.
  - Minska tiden istället för att öka avgiften



# Kostnadstäckning

- Nyckeltal och redovisningar kan ge missvisande bild.
  - Ex köldmedier (hälsoskydd, miljöskydd)
  - Hur räknar varje kommun?

## Räkenskapsammandrag (RS)

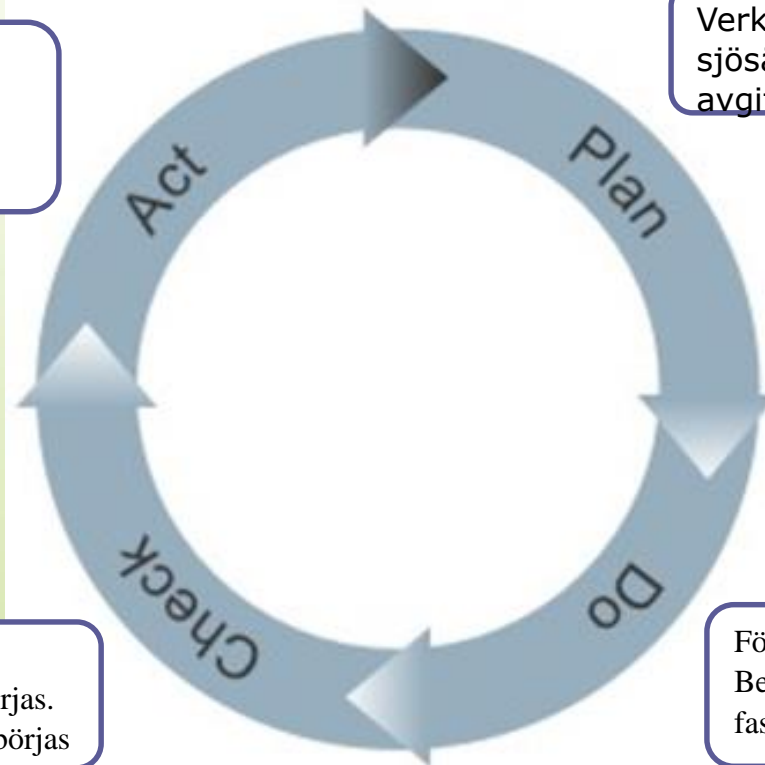
- Redovisas varje år av varje kommun
- SKL undersöker möjligheterna att miljökontoren särredovisas för myndighetsutövning och övrig verksamhet.
- Kräver att kommuner samordnar intäkter och utgifter

# Hur gör ni?

## Bordsdiskussion

- Arbetar er kommun med avgiftstäckning?
- Vilka är de största problemen?
- Hur har ni löst problemen?

# PDCA



Uppföljning av resultatet samt utvärdering av året. Nya beslut om taxan.

Verksamhetsplaner sjösätts. Fasta avgifter går ut

Andra uppföljningen. Arbetet med ny taxa påbörjas. Verksamhetsplanering påbörjas

Första uppföljningen. Behovsutredning fastställs.

# Förberedelser för planeringscykeln

- Rutin för planering och uppföljning på plats
- Bestäm vad som ska följas upp och hur (nyckeltal). Bra att förbereda verksamhetssystemet på hösten inför kommande verksamhetsår.
- Sätt av tid för att diskutera med politiken om hur avgiftsfinansiering ska ske
- Tid för utvärdering för att påverka planeringen. Analys av resultatet. Varför gick det bra/dåligt? Kan vi lära oss internt mellan verksamhetsområden? Vad krävs

# Behovsutredningar

## Vad är viktigt att tänka på!

Omvärldsbevakning (NKP, miljömål lagstiftning)

Hur ska behovet täckas - prata med politiken

Ta fram rutin (tillsyn, icke tillsyn, administration, kvalitet mm)

Bra struktur

Koppla utvärdering/uppföljning till behovsutredning

Använd samma tid i alla beräkningar

Det måste finnas koppling mot tillsynsplanen

# Behovsutredningar

**Hur gör man?**

[Behovsutredning exempel mapp.xlsx](#)

# Förslag på struktur

- Dela in i verksamhetsområden (miljö, livsmedel osv)
- Skilj på obligatoriska och ”frivilliga” arbetsuppgifter
- Skilj på kontrolltid som ni rapporterar till Livsmedelsverket och behovet för hela livsmedelskontrollen
- Ta fram moment för viktiga ärendeprocesser och komplettera vid uppföljning
- Komplettera behovsutredningen med tidsregistrering

# Slutsatser och problem

- Genom att kunna redovisa tiden för tillsyn på fasta objekt och timbaserad tid separerade så möjliggör man en bra diskussion om tillsynsuppdraget
- Genom att granska tidsåtgången för moment i ärendeprocesser så blir det lättare att analysera behovet
- Hur handskas med omvärldsbevakning (IED, ABP)?
- Hur bedömer man kompetensglappet för nya områden?
- Kontrollskulder?
- Kumulativ tillsynstid (dvs tillsyn som ej utförts tar längre tid än regelbunden tillsyn)



# Tillsynsplanering för tillsyn med effekt

Vad är syftet med tillsyn?

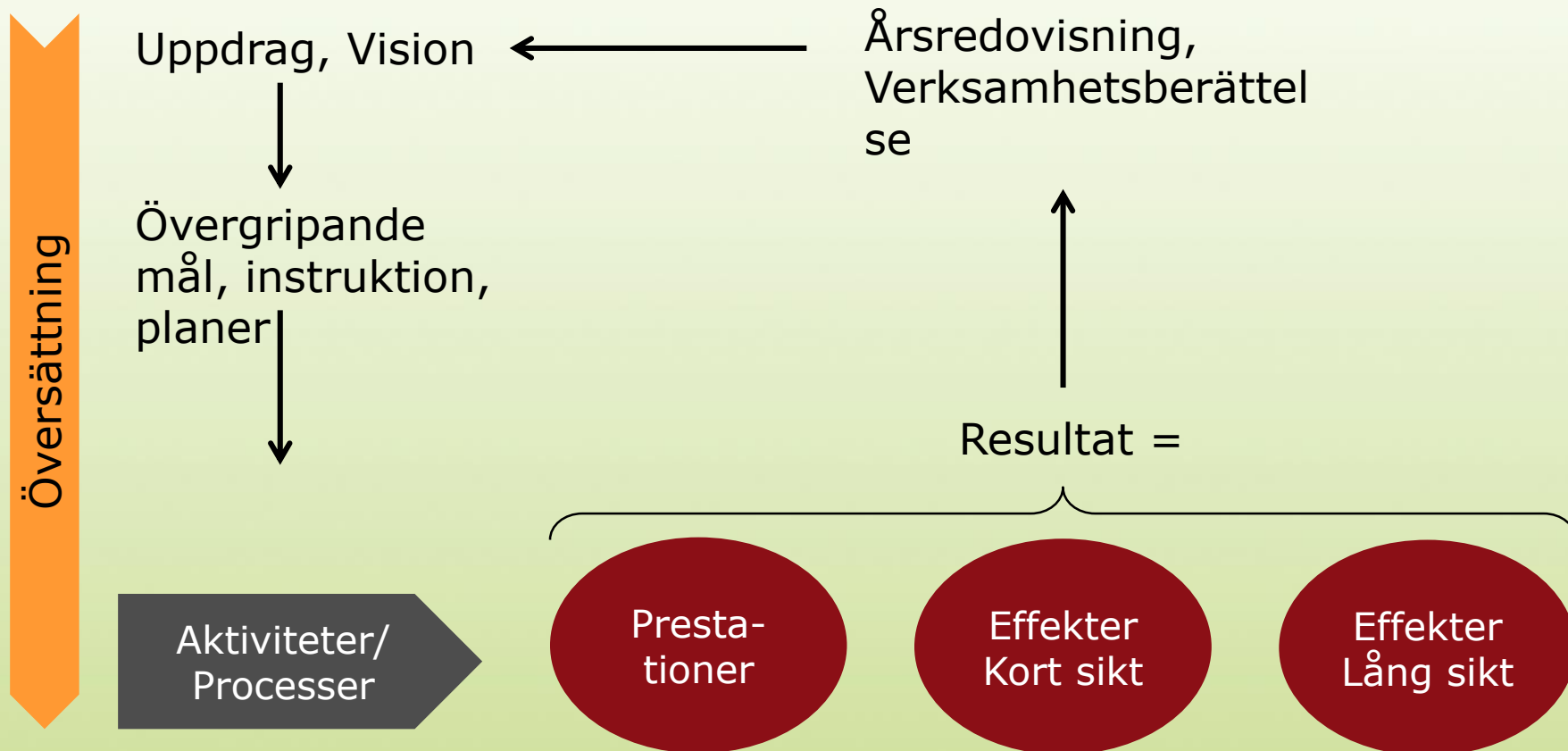
# Livsmedelskontrollen Stockholm

**Mål** = önskat framtida resultat eller tillstånd

**Resultat** = de prestationer myndigheten åstadkommer och de effekter prestationerna leder till

- **Prestationer** Tjänst eller produkt som levereras av myndigheten. Ex. expedierade ärenden, utförda inspektioner.
- **Effekter** Förändringar som inträffar som en följd av en vidtagen åtgärd och som annars inte skulle ha inträffat. Effekter kan uppstå i flera led (effektkedja).

# Verksamhetslogik



# Indikatorer

Stockholm har utgått ifrån de befintliga målen i NKP och Livsmedelslagstiftningen i sitt arbete med ta fram indikatorer.

Målen är att:

- 1) avvikelser ska upptäckas och
- 2) upptäckta avvikelser ska åtgärdas.

Det är effekten de är ute efter.

# Sex prioriterade fokusområden i det fortsatta arbetet

- Säker nedkylning av livsmedel på restauranger
- Säker allergikost på skolor och förskolor
- Säkra kosttillskott
- Spårbart nötkött i livsmedelskedjan
- Redlighet och riktighet
- Säker märkning av livsmedel

Stockholm kommer utveckla och förenkla modellen de kommande åren

# Räkna pinnar (kvantitet) eller mäta kvalitet (Gruppdiskussion)

- Vad är ert uppdrag?
- Hur mäter man att man lyckats med sin tillsyn?
- Vad är svårast att planera?
- Vad är kvalitet för er?
- Hur kommunicerar man miljökontorets betydelse?

# Slut på genomgången... Vad är på gång på SKL?

- Skrift om taxaenkäten
- SKL:s webbplats [www.skl.se](http://www.skl.se)
- Planering  
dricksvattenkontroll
- Utvecklingsarbete om taxor  
(ABP, MB mm),
- Önskemål om kommande  
kurser



**Tack för ert intresse**